

UZASADNIENIE

**uchwały komisji habilitacyjnej z dnia 16 lutego 2024 r. powołanej w postępowaniu
w sprawie nadania dr. Przemysławowi Baranowowi stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne**

Przebieg postępowania habilitacyjnego

W dniu 28 czerwca 2023 r. dr Przemysław Baranow złożył do Rady Doskonałości Naukowej wniosek o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne i wskazał jako swoje osiągnięcie naukowe cykl artykułów naukowych pt. „Taksonomia i zróżnicowanie neotropikalnego rodzaju *Sobralia* Ruiz & Pav. *sensu lato* (Orchidaceae)”. Pismem z dnia 30 czerwca 2023 r. Rada Doskonałości Naukowej przekazała Radzie Dyscypliny Nauki Biologiczne Uniwersytetu Gdańskiego dokumentację w sprawie wniosku, którego procedowanie przyjęto decyzją Rady Dyscypliny 14 lipca 2023 r. Następnie, w dniu 25 września 2023 r. Rada Doskonałości Naukowej dokonała wyznaczenia części składu Komisji habilitacyjnej, a w dniu 27 października 2023 r. Rada Dyscypliny Nauki Biologiczne UG podjęła uchwałę w sprawie powołania Komisji habilitacyjnej w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego, w składzie: prof. dr hab. Bogdan Jackowiak – przewodniczący, prof. dr hab. Marlena Lembicz – recenzent, prof. dr hab. Renata Piwowarczyk – recenzent, prof. dr hab. Adam Rostański – recenzent, dr hab. Justyna Wiland-Szymańska, prof. UAM – recenzent, dr hab. Wojciech Pokora, prof. UG – członek komisji i dr hab. Joanna Święta-Musznicka, prof. UG – sekretarz.

Posiedzenie Komisji habilitacyjnej odbyło się w dniu 16.02.2024 r. w formie wideokonferencji (z wykorzystaniem platformy MS Teams z jednoczesnym przekazem dźwięku i obrazu), wzięli w nim udział wszyscy członkowie Komisji.

Komisja habilitacyjna zapoznała się z dokumentami dotyczącymi postępowania habilitacyjnego dr. Przemysława Baranowa: (a) autoreferatem przedstawiającym osiągnięcia naukowe wraz z opisem wkładu Habilitanta w publikacje tworzące główne osiągnięcie naukowe, (b) informacjami o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej, (c) wykazem pozostałych osiągnięć naukowych, dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzatorskich, (d) publikacjami stanowiącymi osiągnięcie, (e) kopią dyplomu doktorskiego, (f) wnioskiem

o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego. Komisja zapoznała się także z recenzjami dorobku Habilitanta przygotowanymi przez powołanych recenzentów.

Komisja stwierdza, że dokumentacja została przygotowana zgodnie z wymogami określonymi w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. 2018 poz. 1668, z późniejszymi zmianami) i od strony formalnej nie budzi zastrzeżeń.

Profil naukowy i kariera Habilitanta

Dr Przemysław Baranow ukończył studia magisterskie w 2005 r. na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego, gdzie wykonał pracę pt. „Rewizja podrodziny Orchidoideae w Afryce Środkowej (Angola, Zambia i Zair)” pod kierunkiem prof. dr hab. Dariusza Szlachetko.

Stopień doktora nauk biologicznych uzyskał w 2010 r. na podstawie rozprawy pt. „Rewizja taksonomiczna *Polystachya* Hook. sekcja *Polystachya* (Orchidaceae, Vandoideae)”, wykonanej pod kierunkiem prof. dr hab. Dariusza Szlachetko.

Od 2009 r. Habilitant jest związany zawodowo z Katedrą Taksonomii Roślin i Ochrony Przyrody Wydziału Biologii UG. W latach 2009-2011 był zatrudniony na stanowisku starszego referenta technicznego, a od 2011 r. pracuje w tej jednostce na stanowisku adiunkta badawczo-dydaktycznego.

Zainteresowania naukowe dr. Przemysława Baranowa koncentrują się przede wszystkim wokół taksonomii i biogeografii storczykowatych. Obecnie Habilitant skupia się na przygotowywaniu monografii dwóch rodzajów storczykowatych – *Sobralia* i *Brasolia*, a także na badaniach dotyczących zróżnicowania struktury epidermy liści u przedstawicieli plemienia Sobralieae.

Konkluzje recenzji

Wszyscy Recenzenci pozytywnie ocenili dorobek i aktywność dr. Przemysława Baranowa, popierając wniosek o nadanie mu stopnia doktora habilitowanego jako spełniający wymagania ustawowe.

Ocena osiągnięcia naukowego przedstawionego w postaci cyklu publikacji

Jako osiągnięcie naukowe dr Przemysław Baranow przedstawił cykl 12 powiązanych tematycznie artykułów naukowych pod wspólnym tytułem „Taksonomia i zróżnicowanie

neotropikalnego rodzaju *Sobralia* Ruiz & Pav. *sensu lato* (Orchidaceae)", opublikowanych w latach 2013-2023:

1. Szlachetko D., Kolanowska M., Baranow P. (2013) *Sobralia quadricolor* (Orchidaceae), a new species from Costa Rica. *Annales Botanici Fennici* 50(6): 405- 407, DOI: 10.5735/085.050.0606
2. Baranow P., Szlachetko D. (2013) *Sobralia pakaraimense* (Orchidaceae), a new species from Guyana. *Annales Botanici Fennici* 50(5): 347-350, DOI: 10.5735/086.050.0509
3. Baranow P., Szlachetko D., Dudek M. (2014) New species of *Sobralia* section *Abbreviatae* Brieger (Orchidaceae) from Colombia: a morphological and molecular evidence. *Plant Systematics and Evolution* 300(7): 1663-1670, DOI:10.1007/s00606-014-0991-2
4. Baranow P. (2015) Taxonomic notes on *Sobralia* section *Abbreviatae* (Orchidaceae) in Colombia, with description of a new species. *Plant Systematics and Evolution*, vol. 301(1): 41-60, DOI:10.1007/s00606-014-1053-5
5. Baranow P., Szlachetko D. (2016). The taxonomic revision of *Sobralia* Ruiz & Pav. (Orchidaceae) in the Guyanas (Guyana, Suriname, French Guiana). *Plant Systematics and Evolution* 302(3): 333-355, DOI:10.1007/s00606-015-1266-2
6. Baranow P. (2016) Proposal to conserve the name *Sobralia infundibuligera* against *Sobralia aurantiaca* (Orchidaceae). *Taxon* 65(5): 1176, DOI:10.12705/655.23
7. Baranow P., Szlachetko D. (2017) Taxonomic study of the *Sobralia dorbignyana* complex (Orchidaceae). *Nordic Journal of Botany* 35(1): 38-44, DOI:10.1111/njb.01271
8. Baranow P., Dudek M., Szlachetko D. (2017) *Brasolia*, a new genus highlighted from *Sobralia* (Orchidaceae). *Plant Systematics and Evolution* 303(7): 853-871, DOI:10.1007/s00606-017-1413-z
9. Baranow P., Dudek M. (2018) *Sobralia fugax* (Orchidaceae: Sobralieae) - a new species from Colombia described on the basis of morphological study and phylogenetic analyses. *Phytotaxa* 372(4): 273-282, DOI:10.11646/phytotaxa.372.4.4
10. Kolanowska M., Tsiftsis S., Dudek M., Konowalik K., Baranow P. (2022) Niche conservatism and evolution of climatic tolerance in the Neotropical orchid genera *Sobralia* and *Brasolia* (Orchidaceae), *Scientific Reports*, Nature Publishing Group 12: 1-10, DOI:10.1038/s41598-022-18218-4
11. Baranow P., Rojek J., Dudek M., Szlachetko D., Bohdanowicz J., Kapusta M., Jedrzejczyk I., Rewers M., Moraes A. (2022) Chromosome number and genome size evolution in *Brasolia* and *Sobralia* (Sobralieae, Orchidaceae), *International Journal of Molecular Sciences* 23: 1-17, DOI:10.3390/ijms23073948

12. Baranow P., Szlachetko D., Kindlmann P. (2023). Taxonomic revision of *Sobralia* section *Racemosae* Brieger (Sobralieae, Orchidaceae). *Frontiers in Ecology and Evolution*. 10. 1058334. 10.3389/fevo.2022.1058334.

Wszystkie są oryginalnymi pracami badawczymi, które opublikowano w czasopismach z listy *Journal Citation Reports*, ich łączny współczynnik oddziaływania (*Impact Factor*) wynosi 27,178, a suma punktów wg MNiSW/MEiN 515, co zdaniem Komisji stanowi satysfakcjonujący wynik dla osiągnięć naukowych z zakresu taksonomii roślin. W dwóch publikacjach dr Przemysław Baranow jest jedynym autorem. Pozostałe publikacje są wieloautorskie, przy czym w 8 publikacjach Habilitant jest pierwszym autorem, a we wszystkich pracach również autorem korespondencyjnym. Do poszczególnych publikacji dołączono deklaracje dr. P. Baranowa oraz oświadczenia współautorów, potwierdzające kluczową rolę Habilitanta w opracowaniu koncepcji badań, rewizji materiałów zielnikowych i kolekcji żywych, sporządzeniu baz cech morfologicznych analizowanych gatunków i lokalizacji ich stanowisk, opracowaniu kluczy do identyfikacji, analizie i interpretacji wyników, krytycznym przeglądzie piśmiennictwa oraz w przygotowywaniu manuskryptów.

Komisja ocenia wysoko osiągnięcie naukowe Habilitanta pod względem treści, zawartości merytorycznej, jak i wagi uzyskanych wyników. Stanowi ono spójną merytorycznie i metodycznie całość, a prace zostały opublikowane w renomowanych, uznanych w środowisku naukowym, czasopismach taksonomicznych *Annales Botanici Fennici*, *Plant Systematics and Evolution*, *Taxon*, *Nordic Journal of Botany*, *Phytotaxa*, *Scientific Reports*, *International Journal of Molecular Sciences*, *Frontiers in Ecology and Evolution*. Wysoki poziom osiągnięcia znajduje także potwierdzenie w wartościach wskaźników bibliometrycznych.

Pani prof. M. Lembicz podkreśliła, że badania przeprowadzone przez Habilitanta umożliwiły poznanie historii ewolucyjnej storczyków z neotropikalnego rodzaju *Sobralia*. Jej zdaniem do najważniejszych osiągnięć Habilitanta należy odkrycie, że *Sobralia* i *Brasolia* to młoda ewolucyjnie grupa powstała 8,5-8 mln lat temu, a czas intensywnej dywersyfikacji gatunków przypada na okres około 2 mln lat temu. Ponadto Recenzentka zwróciła uwagę, że badania kandydata umożliwiły dokonanie podziału rodzaju *Sobralia* na dwa taksony o tej samej randze, a także opisanie nowych gatunków dla nauki. Za cenne uznała wykazanie przez Habilitanta, że potencjalny zasięg badanych gatunków pokrywa się z ich rzeczywistym występowaniem oraz że zasięg występowania gatunków jest determinowany przez czynniki klimatyczne, w tym sumę rocznych opadów i średnie roczne temperatury.

Pani prof. R. Piwowarczyk, zwróciła uwagę że Habilitant zainteresował się jednym z najliczniejszych i najmniej poznanych wśród storczykowatych rodzajem *Sobralia*, o skomplikowanej historii badań taksonomicznych i filogenetycznych, a w celu

przeprowadzenia niezbędnej weryfikacji taksonomicznej przeanalizował imponującą ilość danych (2003 kolekcje zielnikowe i 70% typów nomenklatorycznych). Podkreśliła istotną rolę badań dr. Baranowa w systematyzowaniu dotychczasowej wiedzy i opisanu nowych taksonów dla nauki, a także w poszerzeniu wiedzy w aspekcie nomenklatorycznym i zróżnicowania taksonomicznego. Jej zdaniem istotnym walorem pracy naukowej Habilitanta jest także, umiejętność łączenia klasycznych i nowoczesnych metod badawczych, w tym bazowej analizy morfologicznej z analizami filogenetycznymi, analizami ewolucji kariotypu, zegara molekularnego, jak również analizą nisz ekologicznych. Zdaniem prof. R. Piwowarczyk kandydat jest doświadczonym badaczem, specjalistą od wielu grup storczykowatych, potrafiącym formułować hipotezy, dojrzałe wnioski i prowadzić dyskusje, wykazującym umiejętność nawiązywania współpracy z uznanymi taksonomami i mający swoją wizję dalszych konsekwentnych badań.

Podobne przekonanie wyraził Pan prof. A. Rostański, który uznał, że Habilitant podjął się dość trudnego lecz ambitnego tematu krytycznego przeglądu, określenia stopnia zróżnicowania i zmienności oraz opracowania taksonomii rodzaju *Sobralia*. Podkreślił, że dr P. Baranow nie tylko opisał nowe dla nauki taksony z podaniem cech odróżniających je od poznanych dotąd gatunków, ale że jego prace porządkują stan wiedzy na temat tych taksonów i sankcjonują zmiany zapewniające unikanie błędów w pojmowaniu ich definicji. Za cenne w osiągnięciu Habilitanta uznał, podobnie jak pozostali Recenzenci, zamieszczenie w publikacjach kluczy do identyfikacji gatunków, a także rysunków przedstawiających istotne diagnostycznie części kwiatów. Zdaniem Recenzenta na uwagę zasługują wyniki kompleksowej rewizji sekcji *Racemosae* rodzaju *Sobralia* uwzględniającej mapy rozmieszczenia wszystkich gatunków, które są udokumentowane w formie kolekcji zielnikowych wraz z dokładnymi georeferencjami okazów. Zdaniem prof. A. Rostańskiego prace wchodzące w skład osiągnięcia mają wysoką jakość naukową, są znane i dostępne społeczności naukowej, a sam Habilitant jest dojrzałym, światowej klasy specjalistą z zakresu taksonomii storczykowatych.

Podobną opinię sformułowała Pani prof. J. Wiland-Szymańska. Jej zdaniem część prac wchodzących w skład osiągnięcia Habilitanta, dotyczących rozwiązywania problemów nomenklatury gatunków i jej usystematyzowania, mimo podstawowego charakteru badań ma kluczowe znaczenie dla zrozumienia podziału gatunkowego w obrębie rodzaju. Podobnie jak inni Recenzenci zaznaczyła, że na uwagę i pochwałę zasługują klucze do identyfikacji poszczególnych grup taksonów zamieszczane w publikacjach Habilitanta. Prof. J. Wiland-Szymańska zwróciła uwagę, że badania Habilitanta opierały się przede wszystkim o wnikliwą analizę materiałów zielnikowych, jednak jej zdaniem w opublikowanych artykułach

i w autoreferacie Habilitant powinien zawrzeć informacje o statusie ochrony gatunków i kwestii pozyskiwania materiałów objętych konwencją CITES i ustaleniami Protokołu z Nagoi.

Wszyscy Recenzenci podkreślili wysoki poziom naukowy osiągnięcia dr. Baranowa wyjaśniający historię ewolucyjną neotropikalnych storczyków z rodzaju *Sobralia*, jego duże znaczenie naukowe i fakt, że wnosi istotny wkład w rozwój dyscypliny nauki biologiczne, w tym przypadku taksonomii i filogenezy.

Aktywność naukowa Habilitanta realizowana w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej

Recenzenci pozytywnie oceniają aktywność naukową dr. Przemysława Baranowa realizowaną w innych ośrodkach, m. in. w Boliwii, Kolumbii, USA, Austrii, Francji, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii. Członkowie Komisji podkreślają udział Habilitanta w 6 zagranicznych stażach i kwerendach zielnikowych przed doktoratem i 12 po doktoracie, które odbył w renomowanych jednostkach jak np. Museum National d'Histoire Naturelle w Paryżu, Royal Botanic Gardens w Kew i Herbarium Uniwersytetu w Kopenhadze. Pani prof. M. Lembicz zwróciła uwagę na konsekwentny wybór jednostek zewnętrznych przez Habilitanta, w których miał dostęp do materiałów zielnikowych badanych storczyków, co zaowocowało artykułami składającymi się na osiągnięcie naukowe, jak i opublikowanymi przed doktoratem. Zdaniem prof. A. Rostańskiego i prof. R. Piwowarczyk istotne znaczenie dla zdobycia wiedzy o ekologii i zmienności gatunków miały badania terenowe i obserwacje prowadzone przez kandydata w Boliwii, na Madagaskarze, w Kamerunie oraz Peru.

Ocena pozostałego dorobku naukowego

Pozostały dorobek naukowy Habilitanta obejmuje 40 publikacji, w tym 6 współautorskich monografii taksonomicznych storczykowatych, 4 rozdziały w monografiach oraz 30 artykułów, co zdaniem Komisji stanowi zadowalający rezultat jego aktywności naukowej i wskazuje na jej wyraźny wzrost po uzyskaniu stopnia doktora. Warto zauważyć, że aż 23 artykuły z tego dorobku opublikowano w uznanych i prestiżowych czasopismach z listy JCR. Sumaryczna liczba punktów za publikacje poza osiągnięciem wg punktacji MEiN wynosi 1525, *Impact Factor* 55,097. Indeks Hirscha dorobku Habilitanta wynosi 4 przy liczbie cytowań bez autocytowań (wg *Web of Science Core Collection*) - 40. Komisja bardzo wysoko ocenia prace wchodzące w skład pozostałego dorobku naukowego Habilitanta, podkreślając ich imponujący wkład w uzupełnienie luki w wiedzy o wielu słabo poznanych taksonach roślin

i obszarach geograficznych, a także udział dr. Baranowa w opisanu aż 117 nowych taksonów storczykowatych dla nauki.

Za satysfakcjonujący uznano udział Habilitanta w trzech projektach badawczych finansowanych przez NCN i MNiSW, a także aktywny udział w programie europejskim Synthesis. Recenzenci podkreślili umiejętność Habilitanta w zdobywaniu funduszy na badania naukowe (kierowanie jednym projektem), a także doświadczenie związane z realizacją zadań badawczych w projektach.

Zdaniem Komisji o rozpoznawalności w środowisku naukowym Habilitanta świadczy sześć wykonanych przez niego recenzji prac naukowych, opublikowanych w czasopismach międzynarodowych, w zdecydowanej większości z listy JCR.

Za pewien niedostatek aktywności naukowej dr. P. Baranowa Komisja uznaje ograniczoną aktywność konferencyjną kandydata. Dr Baranow był dotychczas autorem lub współautorem 3 posterów i 2 referatów na konferencjach krajowych i międzynarodowych, co zdaniem prof. R. Piwowarczyk mogło być efektem licznych pobytów Habilitanta w zagranicznych zielnikach. Jednocześnie Komisja uważa za cenne jego członkostwo w komitetach organizacyjnych i naukowych dwóch konferencji krajowych i międzynarodowych.

Osiągnięcia w zakresie dydaktyki, działalności organizacyjnej i popularyzacji nauki

Bardzo dobrze Komisja postrzega osiągnięcia kandydata w zakresie dydaktyki. Dr Przemysław Baranow prowadzi wykłady i ćwiczenia nie tylko dla studentów biologii, ale także ochrony zasobów przyrodniczych, ochrony środowiska, bioinformatyki, bezpieczeństwa jądrowego i ochrony radiologicznej. Wielokrotnie pełnił funkcję opiekuna naukowego prac licencjackich i magisterskich. Komisja docenia podnoszenie kompetencji dydaktycznych przez Habilitanta i poszukiwanie nowych metod kształcenia m. in. w nauczaniu botaniki.

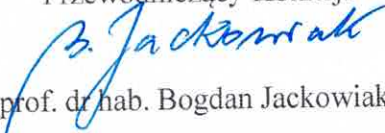
Habilitant wykazuje także aktywność popularyzatorską. Zajmował się upowszechnianiem wiedzy biologicznej i przyrodniczej podczas ogólnopolskich wydarzeń (np. Noc Biologów), a także jako konsultant naukowy przy tworzeniu i prezentowaniu wystawy czasowej „Klimaks” w Muzeum Emigracji w Gdyni oraz wystawy „Historia zbiorów botanicznych” otwartej na Wydziale Biologii UG. Zdaniem Komisji na wyróżnienie zasługuje udział dr. P. Baranowa w promocji zbiorów zielnikowych w ramach projektu „Herbarium Pomeranicum”. Nieco mniejszą aktywność kandydat wykazuje w zakresie działalności organizacyjnej, w ramach której można wymienić pełnienie funkcji przedstawiciela w Radzie

Wydziału Biologii UG oraz obserwatora z grona pracowników niesamodzielnych w Wydziałowej Komisji ds. Oceny Projektów Badawczych Młodych Naukowców 2022.

Wnioski końcowe

Komisja habilitacyjna stwierdza, że zarówno poziom merytoryczny przedstawionego przez dr. Przemysława Baranowa osiągnięcia naukowego pt. „Taksonomia i zróżnicowanie neotropikalnego rodzaju *Sobralia* Ruiz & Pav. *sensu lato* (Orchidaceae)”, jak i aktywność Habilitanta prowadzona w więcej niż jednej instytucji naukowej, a także pozostałe osiągnięcia naukowe, dorobek dydaktyczny, organizacyjny i popularyzatorski spełniają wymagania stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego określone w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U. 2018 poz. 1668 z późniejszymi zmianami). Uwzględniając uchwałę nr 13/23 Senatu Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 2 marca 2023 r., ze zm. komisja habilitacyjna przedkłada Radzie Dyscypliny Nauki Biologiczne Uniwersytetu Gdańskiego uchwałę, pozytywnie opiniującą wniosek i popierającą nadanie Panu dr. Przemysławowi Baranowowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne.

Przewodniczący Komisji

prof. dr hab. Bogdan Jackowiak